

<p>IDHOMA E POSAÇME E GJYKATËS SUPREME TË KOSOVËS PËR ÇËSHTJE QË LIDHEN ME AGJENCINË KOSOVARE TË MIRËBESIMIT</p>	<p>SPECIAL CHAMBER OF THE SUPREME COURT OF KOSOVO ON KOSOVO TRUST AGENCY RELATED MATTERS</p>	<p>POSEBNA KOMORA VRHOVNOG SUDA KOSOVA ZA PITANJA KOJA SE ODMOSE NA KOSOVSKU POVERENIÇKU AGENCIJU</p>
--	--	---

SCEL – 09 – 0012

Radnici Društvenog preduzeća [REDACTED] iz Đakovice:

žalioci

01. [REDACTED] Kraljevo, Republika Srbija
kojeg zastupa advokat [REDACTED], Đakovica
02. [REDACTED], Podgorica, Crna Gora
kojeg zastupa advokat [REDACTED], Đakovica
03. [REDACTED], Đakovica
kojeg zastupa advokat [REDACTED], Đakovica

protiv

Kosovske agencije za privatizaciju
Ilir Konushevci 8, 10 000 Priština

tužene

Za: advokate tužilaca i tuženu

Posebna komora Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju („Posebna komora“), Sudsko veće u sastavu Anna Bednarek, predsedavajući sudija, Antoinette Lepeltier-Durel i Sabri Halili, sudije, nakon većanja održanog 8. septembra 2010. godine, izdaje sledeću

PRESUDU

1. Žalbe žalilaca [REDACTED] i [REDACTED] usvajaju se kao osnovane. Tuženoj se nalaže da ih uvrsti u konačan spisak zaposlenih koji imaju pravo na deo prihoda od privatizacije Društvenog preduzeća [REDACTED] iz Đakovice;
2. Žalba žalioca [REDACTED] odbija se kao neosnovana;
3. Kosovska agencija za privatizaciju obavezna je da plati svakom od žalilaca: [REDACTED] i [REDACTED] iznos od 601,- (šeststo jedan) evro na ime naknade troškova za rad advokata.

Istorijat postupka:

Dana 13. juna 2009. godine, prvi žalilac [REDACTED], kojeg zastupa advokat [REDACTED] iz Đakovice, izjavio je žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na KPA na spisak zaposlenih Društvenog preduzeća [REDACTED] iz Đakovice. On je u svojoj žalbi istakao da je bio radnik napred navedenog DP od 1975. godine do 12. juna 1999. godine, kad je iz Đakovice izbegao u Srbiju, kao raseljeno lice, iz bezbednosnih razloga. Naznačio je da je za vreme svog zaposlenja bio na različitim radnim mestima, uključujući radno mesto vršioca dužnosti direktora preduzeća a neposredno pre raseljenja bio je šef komercijalne službe i službe platnog prometa (finansije). Prema žaliocu, kad je spisak objavljen, on je saznao da njegovo ime nije uvršteno u spisak, a da je 4 (četvoro) drugih radnika uvršteno u spisak. [REDACTED] istakao je i da ne poseduje bilo kakvu dokumentaciju kojom bi potkrepio svoju žalbu pošto su svi dokumenti ostali u Đakovici kad je on morao da izbegne, pa je shodno tome zatražio da radnici koji su uvršteni u spisak budu saslušani kao svedoci. Na kraju, žalilac je od Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na KPA zahtevao da obaveže tuženu da prizna njegovo pravo na 20% prihoda od privatizacije, zajedno sa zakonskom kamatom i sudskim troškovima.

Shodno članu 67.7 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6, kopija žalbe dostavljena je Kosovskoj agenciji za privatizaciju.

Dana 23. juna 2009. godine Kosovska agencija za privatizaciju podnela je odgovor na žalbu u pisanom obliku na engleskom jeziku i na jeziku žalioaca. Ona je izjavila da je prvi žalilac podneo dokaz koji dokazuje da je bio radnik društvenog preduzeća od 1975. godine do 12. juna 1999. godine, kao i da je Kosovskoj agenciji za privatizaciju podneo kopiju svoje radne knjižice otvorene 30. aprila 1979. godine, koja je još uvek otvorena. Međutim, prema tuženoj, žalilac nije predočio bilo kakvu dalju dokumentaciju koja dokazuje kontinuitet njegovog zaposlenja. Kosovska agencija za privatizaciju je, u vezi s navodima o diskriminaciji koje je izneo žalilac, odgovorila da on svoju žalbu nije potkrepio materijalnim dokazima o diskriminaciji. Naročito, Kosovska agencija za privatizaciju odgovorila je da žalilac nije predočio bilo kakav dokaz da je preduzeće bilo kakve korake kako bi od tadašnjih organa nadležnih za bezbednost lica na Kosovu (KFOR-a, Policije UNMIK-a) zatražio pomoć u pružanju takve bezbednosti. Na kraju, KAP je istakla da Dragoljub Radulović nije bio registrovan kao zaposleno lice u vreme privatizacije DP i da shodno tome njegova žalba mora da bude odbijena kao neosnovana.

Dana 7. decembra 2009. godine prvi žalilac odgovorio je na zapažanja Kosovske agencije za privatizaciju, navodeći da su te napomene neosnovane. Žalilac je naznačio da je on predočio činjenice o diskriminaciji, a da je teret dokaza da nije bilo diskriminacije na tuženoj, kako je predviđeno članom 8.1 Zakona protiv diskriminacije 2004/3 od 19. februara 2004. godine, koji je proglašen Uredbom UNMIK-a 2004/32. Žalilac je izjavio da se radna knjižica zatvara kad prestane radni odnos, a to ovde nije slučaj, pošto ne postoji pisana dokumentacija o prestanku radnog odnosa. Pored toga, objasnio je da je opštepoznata okolnost da je nakon 12. juna 1999. godine samo 5 (pet) starijih i iznemoglih žena ostalo u Đakovici i da su one bile smeštene u konaku pravoslavne crkve. [REDACTED] istakao je da činjenica da je radio u DP nije sporna; međutim, naveo

je da Posebna komora može to da dokaže saslušanjem svedoka. Žalilac je zaključio svoj odgovor zahtevom da Posebna komora odbije izjašnjenje Kosovske agencije za privatizaciju kao neosnovano, navodeći da je spreman da učestvuje u raspravi pod uslovom se Sud pobrine za mere bezbednosti.

Dana 24. juna 2009. godine, drugi žalilac, ██████████, kojeg zastupa advokat ██████████ iz Đakovice, izjavio je žalbu u kojoj je istakao da je bio zaposlen u društvenom preduzeću od 1975. godine do 12. juna 1999. godine, kad je izbegao iz Đakovice u Srbiju kao raseljeno lice iz bezbednosnih razloga. Naznačio je da je za vreme svog zaposlenja bio na različitim radnim mestima u preduzeću, uključujući radno mesto direktora preduzeća i, neposredno pre raseljenja, radno mesto šefa komercijalne službe i službe platnog prometa (finansije). Dalje je naznačio da je, kad je spisak objavljen, saznao da njegovo ime nije uvršteno u spisak, a da je u spisak uvršteno 4 (četvoro) drugih radnika. Žalilac je naveo i da ne poseduje bilo kakvu dokumentaciju kako bi potkrepio svoju žalbu, pošto je sve dokumente ostavio u Đakovici kad je mora da izbegne; shodno tome, predložio je da ti radnici budu saslušani kao svedoci. Blago Đinović je zahtevao od Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na KPA da obaveže tuženu da prizna njegovo pravo na 20% prihoda od privatizacije, zajedno sa zakonskom kamatom i sudskim troškovima.

Shodno članu 67.7 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6, kopija žalbe dostavljena je KAP.

Dana 6. jula 2009. godine Kosovska agencija za privatizaciju podnela je svoja pisana zapažanja u vezi sa žalbom na engleskom jeziku i na jeziku žalioca. Kosovska agencija za privatizaciju odgovorila je da je drugi žalilac podneo radnu knjižicu koja je otvorena 30. aprila 1979. godine i koja je još uvek otvorena; međutim, prema KAP, žalilac nije predočio bilo kakvu dodatnu dokumentaciju kako bi dokazao kontinuitet svog zaposlenja. U vezi s navodom žalioca o ličnoj bezbednosti, tužena je odgovorila da ne postoje dokazi da je ██████████ preduzeo bilo kakvu zakonsku radnju kako bi od tadašnjih vlasti zaduženih za bezbednost lica na Kosovu (KFOR-a, Policije UNMIK-a) zahtevao pomoć u pružanju takve bezbednosti. Pozivajući se na pitanje diskriminacije, tužena je smatrala da ne postoje bilo kakvi materijalni dokazi kojima bi ta okolnost bila dokazana. Na kraju, Kosovska agencija za privatizaciju navela je da drugi žalilac nije bio registrovan kao zaposleno lice u vreme privatizacije DP, da prema tome ne postoji razlog da on bude uvršten u spisak i shodno tome zaključila da njegova žalba mora da bude odbijena kao neosnovana.

Dana 7. decembra 2009. godine drugi žalilac podneo je odgovor na pisana zapažanja Kosovske agencije za privatizaciju, navodeći da su ta zapažanja neosnovana. Žalilac je naznačio da je predočio činjenice o diskriminaciji, a da je teret dokaza da nije bilo diskriminacije na tuženoj, kako je predviđeno članom 8.1 Zakona protiv diskriminacije 2004/3 od 19. februara 2004. godine koji je proglašen Uredbom UNMIK-a 2004/32. Žalilac je izjavio da se radna knjižica zatvara kad prestane radni odnos, a to ovde nije slučaj, pošto ne postoji bilo kakva pisana dokumentacija o prestanku radnog odnosa. Pored toga, objasnio je da je opštepoznata činjenica da je nakon 12. juna 1999. godine samo 5 (pet) starijih i iznemoglih žena ostalo u Đakovici i da su one bile smeštene u

konaku pravoslavne crkve. [REDACTED] je istakao da činjenica da je on radio u DP nije sporna; međutim, Posebna komora to može da dokaže saslušanjem svedoka. Žalilac je zaključio svoj odgovor zahtevom da Posebna komora odbije izjašnjenje Kosovske agencije za privatizaciju kao neosnovano, kao i da je spreman da učestvuje u raspravi pod uslovom da se Sud pobrine za mere bezbednosti.

Dana 3. jula 2009. godine treći žalilac, [REDACTED], kojeg zastupa advokat [REDACTED] iz Đakovice, izjavio je žalbu u kojoj je istakao da je bio radnik DP o kojem je reč od 1979. godine. Od 1989. godine do dana privatizacije bio je generalni direktor DP. Žalilac je dalje naveo da je nakon sukoba 1999. godine zgrada preduzeća uništena, opljačkana, kao i da su je kasnije koristila raseljena lica kao sklonište. On, kao generalni direktor preduzeća, u saradnji s privremenim organima uprave opštine, počeo je ponovo da radi za DP kako bio ustanovio činjenično stanje i stanje u kojem se preduzeće nalazi. [REDACTED] je takođe izjavio da preduzeće nije poslovalo do dana privatizacije; prema tome, postavio je pitanje kako je četvoro radnika moglo da bude uvršteno u spisak radnika. Prema žaliocu, spisak je sačinio samozvani direktor [REDACTED], koji je prvobitno radio kao prodavac i koji je uzeo u zakup privatnu prodavnicu i unajmio svoje kolege s posla, bez ikakvog ovlašćenja da zastupa DP ili bez ovlašćenja Kosovske povereničke agencije. Iz tih razloga [REDACTED] je izjavio da je diskriminisan i da su spisak protivzakonito sačinila ista lica koja su sama sebe uvrstila u spisak. Žalilac je naveo da je 12. septembra 2007. godine zahtevao od Kosovske povereničke agencije da preispita spisak, ali njegova žalba izjavljena 26. septembra 2007. godine nije uzeta u obzir pošto nije dobio bilo kakav odgovor od Agencije.

Shodno članu 67.7 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6, kopija žalbe dostavljena je Kosovskoj agenciji za privatizaciju.

Dana 13. jula 2009. godine tužena je podnela pisana zapažanja u vezi sa žalbom na engleskom jeziku i na jeziku žalioaca. Kosovska agencija za privatizaciju odgovorila je da je [REDACTED] u vreme privatizacije bio u starosnom dobu za penziju, pošto je rođen 5. aprila 1938. godine, i da je, dakle, navršio 65 godina i shodno tome ne ispunjava uslove utvrđene kriterijumima za uvrštavanje u spisak. Pored toga, tužena je istakla da treći žalilac nije bio registrovan kao zaposleno lice pri DP u vreme privatizacije i da shodno tome njegova žalba treba da bude odbijena koa neosnovana.

Dana 7. avgusta 2009. godine [REDACTED] odgovorio je na pisana zapažanja Kosovske agencije za privatizaciju, navodeći da su ta zapažanja neosnovana. On je osporio navod o starosnom dobu za penziju, pošto je jedan drugi radnik koji je uvršten u spisak, [REDACTED], stariji od njega. Pored toga, istakao je da kriterijum starosnog doba za penziju nije predviđen članom 10.4 Uredbe UNMIK-a 2003/13. Žalilac je istakao da je, osim toga, preduzeće uništeno posle 1999. godine i da su ga raseljena lica koristila kao sklonište i da, prema tome, nije bilo moguće da radnici rade i stvaraju dohodak.

Dana 7. jula i 4. avgusta 2010. godine Posebna komora održala je rasprave na kojima su saslušani prvi i drugi žalilac, kao i svedoci koje su naznačile stranke. Stranke su u svemu ostale pri svojim prethodnim izjašnjenjima.

Dana 7. i 9. avgusta 2010. godine zastupnici žalilaca podneli su spiskove troškova.

Činjenice:

Kosovska poverenička agencija pokrenula je 15. krug privatizacije u kojem je Društveno preduzeće [REDACTED] iz Đakovice privatizovano primenom običnog spin-off modela privatizacije (tj. modelom privatizacije gde se imovina, a u nekim slučajevima i određene obaveze prenose na novostvoreno preduzeće). Aktiva i pasiva prenete su na „NEW CO“ d.o.o. Dana 29. maja 2009. godine, za vreme 11. sastanka Upravnog odbora Kosovske agencije za privatizaciju, usvojen je privremeni spisak s 4 (četiri) imena (*nije osporen*).

Dana 11, 12. i 13. juna 2009. godine Kosovska agencija za privatizaciju objavila je konačan spisak zaposlenih koji imaju pravo na naknadu u glasilu na srpskom jeziku „Vijesti“ iz Podgorice, Crna Gora (*dokaz: nije osporen, kopije publikacija*).

Dana 11, 13. i 14. juna 2009. godine Kosovska agencija za privatizaciju objavila je konačan spisak zaposlenih koji imaju pravo na naknadu u glasilu na srpskom jeziku „Blic“ iz Beograda, Srbija (*dokaz: nije osporen, kopije publikacija*).

Dana 11, 12. i 13. juna 2009. godine Kosovska agencija za privatizaciju objavila je konačan spisak zaposlenih koji imaju pravo na isplatu u glasilu na albanskom jeziku „Infopres“ iz Prištine (*dokaz: nije osporen, kopije publikacija*).

Dana 11, 12. i 13. juna 2009. godine Kosovska agencija za privatizaciju objavila je konačan spisak zaposlenih koji imaju pravo na naknadu u glasilu na albanskom jeziku „Koha Ditore“ iz Prištine (*dokaz: nije osporen, kopije publikacija*).

Rok za podnošenje žalbi Posebnoj komori shodno članu 10.6 Uredbe UNMIK-a 2003/13 istekao je 4. jula 2009. godine. Posebna komora upisala je u registar 3 (tri) žalbe kojima je zahtevano uvrštavanje u konačan spisak zaposlenih koji imaju pravo na naknadu, kojeg je sačinila Kosovska agencija za privatizaciju.

Žalilac [REDACTED] (rođen 13. septembra 1952. godine u Mitrovici) bio je zaposlen u privatizovanom Društvenom preduzeću [REDACTED] iz Đakovice od 1976. godine do 1999. godine. Žalilac je radio kao referent nabavke. Napustio je Kosovo 1999. godine i izbegao sa svojom porodicom u Republiku Srbiju zbog bezbednosne situacije. Pokušavao je da se vrati na posao nakon sukoba, ali to nije mogao da učini iz bezbednosnih razloga. Radna knjižica [REDACTED] otvorena je od 30. aprila 1979. godine. Žalilac je nekoliko puta dolazio u Đakovicu, pri čemu je koristio organizovan autobuski prevoz kako bi posetio groblja. Nije bio uvršten u spisak zaposlenih koji imaju pravo na deo prihoda (*dokaz: saslušanje žalilaca, saslušanje svedoka: [REDACTED] kopija radne knjižice*).

Žalilac [REDACTED] (rođen 13. novembra 1949. godine) radio je u privatizovanom društvenom preduzeću [REDACTED] iz Đakovice od 15. juna 1977. godine do 1999. godine. Njegova radna knjižica otvorena je od 30. aprila 1979. godine. Tokom

čitavog perioda zaposlenja u DP, njegovo radno mesto je bilo: poljoprivredni apotekar u jedinici u Orahovcu. Juna 1999. godine napustio je Đakovicu i izbegao u Podgoricu (Crna Gora) iz bezbednosnih razloga. Njegov stan su nakon rata zauzela druga lica, koja žalilac ne poznaje (*dokaz: saslušanje žalioaca, saslušanje svedoka: [REDACTED], kopija radne knjižice*).

Žalilac [REDACTED] (rođen 5. aprila 1938. godine u Đakovici) radio je u privatizovanom društvenom preduzeću [REDACTED] iz Đakovice od 7. marta 1979. godine do 13. avgusta 1997. godine. Žalilac je bio zaposlen na radnom mestu direktora. Drugog napred navedenog datuma njegov radni odnos s DP je prekinut zbog činjenice da je proglašen licem s invaliditetom prve kategorije usle d bolesti. [REDACTED] prima mesečnu penziju u iznosu od 35,- (trideset pet) evra od 3. aprila 2003. godine (*dokaz: saslušanje svedoka: [REDACTED]; dokumenti: „Zahtev za dostavljanje podataka“ od 28. januara 1998. godine, „Zahtev za podmirenje doprinosa na lični dohodak“ od 23. februara 1998. godine, „Rešenje o prestanku radnog odnosa radi odlaska u invalidsku penziju“ od 11. februara 1998. godine, „Rešenje o podnošenju zahteva za osnovnu penziju“ od 24. aprila 2003. godine*).

Dana 24. marta 1999. godine, kad je počelo bombardovanje, i druga lica su radila u DP zajedno sa žalionicima [REDACTED] i [REDACTED], kao što su Leonora Stublla (od 1987. godine), [REDACTED] (od 1976. godine) i drugi (*dokaz: saslušanje svedoka: [REDACTED]*).

Društveno preduzeće [REDACTED] iz Đakovice nije poslovalo nakon juna 1999. godine i nikad nije ponovo počelo da radi nakon rata. Prostorije DP su uništene, a oprema je nestala. U početku petoro (uključujući žalioaca [REDACTED]), a kasnije samo četvoro zaposlenih koji su ranije radili u preduzeću dolazilo je u prostorije preduzeća nakon juna 1999. godine, pokušavajući da pokrenu DP. Nisu primali bilo kakvu platu (*dokaz: strane to nisu osporile, saslušanje svedoka [REDACTED]*).

Posebna komora utvrdila je napred navedene činjenice na osnovu dokaza pribavljenih u toku postupka: saslušanja svedoka i strana u sporu, kao i na osnovu dokumenata koje su podnele obe strane u sporu i koje suprotne strane nisu osporile. Sud je ocenio da su izjave žalilaca: [REDACTED] i [REDACTED] verodostojne i dosledne drugim dokazima pribavljenim u toku postupka, a naročito izjavama svedoka. Žalioци su opisali činjenice veoma jasno i eksplicitno. Njihov opis činjeničnog stanja odgovarao je opštepoznatim saznanjima o bezbednosnoj situaciji na Kosovu nakon sukoba, kao i opisima iznetim u izjavama svedoka.

Sudsko veće našlo je da su izjave svedoka: [REDACTED] pouzdane kad je reč o utvrđenim činjenicama. Svi oni su u stvari potvrdili izjave drugih svedoka i svi zajedno predočili su jasnu sliku o stanju u kojem se preduzeće nalazilo pre i nakon rata. Kad je reč o preostalom delu izjava svedoka koji nije odgovarao utvrđenom činjeničnom stanju (na primer da su svedoci svakodnevno izveštavali Ministarstvo poljoprivrede), Posebna

komora je našla da nije razuman i teško da je verodostojan. U vezi s okolnošću da su radnici podnosili izveštaje nakon rata, izjava svedoka [REDACTED] je, osim toga, bila u suprotnosti sa izjavom svedoka [REDACTED], koji je eksplicitno objasnio da „nije bilo uprave kojoj bi se podnosili izveštaji“.

Obrazloženje

U članu 67.10 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6 navedeno je sledeće: „Usmena rasprava mora da bude održana ako podnosilac pritužbe ili tuženi to zatraže u pisanom zahtevu. Sudsko veće može po sopstvenom nahođenju da odluči da usmena rasprava bude održana. Ako je održavanje usmene rasprave potrebno, onda sudsko veće u pisanoj formi obaveštava podnosioca pritužbe i Agenciju o datumu održavanja rasprave.“

Pošto su svi žalioци podneli zahtev za održavanje usmene rasprave, shodno članu 67.10 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6 Posebna komora odlučila je da bude održana rasprava radi izvođenja dokaza 7. jula 2010. godine i završna rasprava 4. avgusta 2010. godine.

Prema članu 10.1 Uredbe UNMIK-a 2003/13 o promeni prava korišćenja nepokretne imovine u društvenoj svojini, „zaposleni u društvenim preduzećima imaju pravo na deo prihoda od privatizacije na prioritetnoj osnovi. Ovaj deo je 20 procenata prihoda od prodaje deonica podružnica društvenog preduzeća koje je privatizovano shodno članu 8 Uredbe 2002/12. Taj iznos biće podeljen u korist zaposlenih koji na to imaju pravo u skladu sa ovim članom.“

Shodno članu 10.3 Uredbe UNMIK-a 2003/13:

„Zvanični spisak zaposlenih koji imaju pravo na isplatu kojeg izda Agencija biva objavljen, zajedno sa obaveštenjem o pravu na žalbu shodno stavu 10.6, tokom dva uzastopna radna dana i tokom narednog vikenda u glavnim publikacijama na albanskom jeziku koje se distribuiraju širom Kosova i u glavnim publikacijama na srpskom jeziku.“

Postupak za izjavljivanje žalbe Posebnoj komori propisan je članom 10.6 (a) Uredbe UNMIK-a 2003/13, u kojem je navedeno da „Žalba mora da bude podneta Posebnoj komori u roku od 20 dana od konačnog objavljivanja u medijima, shodno stavu 10.3, spiska zaposlenih koji imaju pravo na isplatu od strane Agencije.“ Pošto je poslednje objavljivanje spiska bilo 14. juna 2009. godine, poslednji dan za izjavljivanje žalbe Posebnoj komori bio je 4. jul 2009. godine.

Žalbe sve trojice žalilaca [REDACTED] i [REDACTED] [REDACTED] izjavljene su u roku (13. juna, 24. juna, odnosno 3. jula 2009. godine).

Članom 10.4 Uredbe UNMIK-a 2003/13 koja je izmenjena i dopunjena Uredbom UNMIK-a 2004/45 utvrđeni su uslovi koje zaposleni mora da ispuni kako bi se smatralo da ima pravo na naknadu: „Za potrebe ovog člana smatra se da zaposleni ima pravo na isplatu ako je takav zaposleni registrovan kao zaposleno lice pri društvenom preduzeću u vreme privatizacije i ako je ustanovljeno da je bio na platnom spisku preduzeća najmanje tri godine. Ovaj zahtev ne sprečava zaposlene, koji tvrde da bi bili tako registrovani i

zaposleni da nisu bili predmet diskriminacije, da podnesu žalbu Posebnoj komori shodno stavu 10.6“.

Žalioci su zahtevali od Posebne komore da ih uvrsti u zvanični spisak zaposlenih koji imaju pravo na 20% prihoda od prodaje deonice dobijenog privatizacijom društvenog preduzeća [REDACTED] iz Đakovice. Prvi i drugi žalilac istakli su i da spisak nije sačinjen na pravilan način, pošto su oni bili diskriminisani zato što su srpske nacionalnosti.

Posebna komora nalazi da žalioци [REDACTED] i [REDACTED] ispunjavaju uslove iz člana 10.4 izmenjene i dopunjene Uredbe UNMIK-a 2003/13 i njihove žalbe usvajaju se kao osnovane iz sledećih razloga:

Pre svega, treba da bude pojašnjeno da je pitanje diskriminacije regulisano Uredbom UNMIK-a 2003/13. U članu 10.4 navedeno je da uslov da je zaposleni registrovan kao zaposleno lice pri DP u vreme privatizacije i da je zaposleni najmanje 3 godine bio na platnom spisku DP „ne sprečava zaposlene, koji tvrde da bi bili tako registrovani i zaposleni da nisu bili predmet diskriminacije.“ U članu 10.6 (b) je, s druge strane, naznačeno da „Bilo koja žalba podneta Posebnoj komori na osnovu diskriminacije kao razloga za isključenje sa spiska zaposlenih koji imaju pravo na isplatu mora da bude praćena dokumentovanim dokazom o navodnoj diskriminaciji.“

Međutim, u svrhe sprečavanja diskriminacije, kao i pospešivanja i primene načela jednakog postupanja prema građanima Kosova, Skupština Kosova je 30. jula 2004. godine usvojila Zakon protiv diskriminacije 2004/3 (Uredba UNMIK-a 2004/32). Član 11.1 istog zakona glasi: „Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe svi dosadašnji zakoni iz ove oblasti.“ U članu 11.2 navedeno je da „Odredbe ovog zakona koje su uvedene ili su na snazi u vezi sa zaštitom principa jednakog postupanja važe i dalje i treba da budu primenjivane ako su povoljnije od odredaba ovog zakona.“

Prema tome, odredbe Zakona protiv diskriminacije imaju prednost nad odredbama u vezi s teretom dokazivanja neophodnim za dokazivanje diskriminacije kako je utvrđeno članom 10.6(b) Uredbe UNMIK-a 2003/13. Shodno članu 8 Zakona protiv diskriminacije, od lica koja tvrde da su bila izložena diskriminaciji zahteva se da iznesu činjenice na osnovu kojih se može pretpostaviti da je bilo direktne ili indirektno diskriminacije. Pored toga, kad žalilac predoči *prima facie* slučaj direktne ili indirektno diskriminacije, tuženi je obavezan da dokaže da diskriminacije nije bilo.

Prvi i drugi žalilac istakli su da su bili diskriminisani zato što su srpske nacionalnosti. Tužena je, s druge strane, tvrdila da oni nisu predočili bilo kakav dokaz kojim bi dokazali svoje izjave. Bez obzira na činjenicu da je obaveza tužene da dokaže suprotno od onoga što su izjavili žalioци, situacija na Kosovu nakon sukoba je bila opštepoznata.

Prema članu 221 stav 4 Zakona o parničnom postupku (7/77-1478 sa izmenama i dopunama) „Ne treba dokazivati činjenice koje su opštepoznate.“

Posebna komora želi da istakne da postoji nekoliko izveštaja različitih vladinih i nevladinih organizacija u kojima je opisana bezbednosna situacija na Balkanu, a posebno na Kosovu. Kao primer, možemo da citiramo izveštaj Međunarodne krizne grupe od 6. avgusta 1999. godine: „Ne prođe nijedan dan a da ne bude prijavljen bar jedan napad na nekog pripadnika nacionalne manjine na Kosovu. Srbi i Romi su najviše izloženi napadima, ali Goranci, Bošnjaci i pripadnici albanske većine su takođe bili mete napada. Napadi obuhvataju paljenje kuća, fizički napad i ubistvo. (...) Ti napadi su toliko rašireni da neki posmatrači sumnjaju da postoji organizovana kampanja čiji je cilj stvaranje etnički čistog albanskog Kosova.“

Pored toga, izveštaj Amnesti internešenel, nevladine organizacije koja deluje u oblasti ljudskih prava, koji je objavljen novembra 1999. glasi: „atmosfera netolerancije na Kosovu, koju karakterišu zastrašivanje, šikaniranje i diskriminacija, dovela je do ozbiljnih ograničenja slobode kretanja i otežanog pristupa osnovnim uslugama, kao što su zdravstvena zaštita i obrazovanje, za mnoge manjinske zajednice. Žrtve takvog maltretiranja često su stari ili bolesni koji ne mogu ili ne žele da napuste svoje domove.“

Juna 2009. godine Amnesti internešenel objavila je izveštaj „Sahranjivanje prošlosti“, gde je u vezi s bezbednosnom situacijom na Kosovu navedeno: „Od marta do juna 1999. godine više od 3.000 etničkih Albanaca bili su žrtve prisilnih nestanaka koje su vršili srpska policija i paravojne i vojne snage. Procenjuje se da je nakon rata 800 Srba, Roma i pripadnika drugih manjinskih grupa bilo oteto na Kosovu od strane Albanaca sa Kosova, kao i od strane Oslobođilačke vojske Kosova. (...) Mnogi Srbi koji su ostali na Kosovu nakon što su ga napustile VJ (Vojska Jugoslavije – Jugoslovenska armija) i srpska policija učinili su to zato što su verovali da će ih KFOR i UNMIK zaštititi. Mnogi od njih su oteti ili ubijeni pred očima KFOR-a.“

Žalilac ██████████ zasnovao je radni odnos u DP 1975. godine i radio je u preduzeću do juna 1999. godine. Njegova radna knjižica još uvek je otvorena. Žalilac ██████████ zasnovao je radni odnos u „Poljoprivrednoj stanici“ iz Đakovice 15. jula 1979. godine i radio je u tom preduzeću do juna 1999. godine. Njegova radna knjižica još uvek je otvorena. Tužena Kosovska agencija za privatizaciju nije osporila okolnost da su žalioци radili u DP do početka rata. KAP je, međutim, navela da žalioци nisu podneli bilo kakve dokumentovane dokaze kojim bi potvrdili da su bili zaposleni u preduzeću u periodu od 30. aprila 1979. godine do 1999. godine. Ali, Agencija istovremeno nije naznačila kakvu vrstu dokaza bi prihvatila kao potvrdu kontinuiteta njihovog zaposlenja. Posebna komora smatra da radna knjižica pokazuje činjenično stanje u vezi s određenim radnikom, a ako suprotna strana smatra da taj dokument ne odražava činjenice, onda je na toj strani teret dokazivanja da su okolnosti bile drukčije od onih koje su dokazane podnetim dokumentom. Prema tome, nije na žalioцу da dokaže da dokumentovani dokaz koji je podneo nije dokaz koji treba da bude uzet u obzir prilikom utvrđenja činjenica. Argument tužene je u stvari usmeren na premeštanje tereta dokazivanja s KAP na žalioce. Sud ne može da prihvati takvo obrazloženje pošto je to obrazloženje u suprotnosti sa sadržajem člana 219. Zakona o parničnom postupku u kojem je navedeno da: „Svaka stranka dužna je da iznese činjenice i predloži dokaze na kojima zasniva svoj zahtev ili kojim pobija navode i dokaze protivnika.“ Dokumenti koje su podneli žalioци, prema članu 230. Zakona o parničnom postupku dokazuju istinitost onoga što je u njima

navedeno. U svrhu ocene radne knjižice i njenog sadržaja, treba istaći da činjenica da su žalioци nakon juna 1999. godine držali kod sebe svoje radne knjižice ostaje bez značaja za rešenje u predmetu o kojem je ovde reč, pošto je bila obaveza tužene, kao upravnika DP koji je u posedu sve dokumentacije preduzeća, da dokaže da je radna knjižica trebalo da pokaže druge činjenice u vezi sa zaposlenjem žalilaca u preduzeću. Sami žalioци nisu bili upoznati s bilo kakvom dokumentacijom u tom smislu i shodno tome nisu mogli da podnesu bilo kakve dalje dokaze koje je tražila tužena. S druge strane, uzimanje u obzir da DP nije poslovalo nakon sukoba i da nije bilo nadležnog organa koje je moglo da unese bilo kakve napomene u radnu knjižicu čini tvrdnju tužene neosnovanom i bez bilo kakvog značaja u cilju utvrđenja činjenica u ovom predmetu.

Tužena je ustvrdila da žalioци nisu dokazali kontinuitet svog zaposlenja u DP nakon rata. Uzimajući u obzir činjenicu da društveno preduzeće o kojem je reč uopšte nije poslovalo nakon rata 1999. godine (činjenice koje su opisala oba žalioца koje je sud saslušao, kao i svi svedoci, čak i oni koji su već primili 20% prihoda od prodaje deonica), kao i činjenicu da platni spisak kao takav uopšte nije ni sačinjen nakon juna 1999. godine, taj argument tužene može da bude ocenjen samo kao nelogičan i neverodostojan. Organ javne uprave u vršenju svojih dužnosti ne može da tumači zakon na način koji je suprotan zdravom razumu i koji ima za cilj nanošenje štete građanima. Zakonski uslov da radnik bude na platnom spisku preduzeća najmanje tri godine treba da bude ocenjen racionalno i prilikom analize treba da bude shvaćen u kontekstu činjeničnog stanja u preduzeću o kojem je reč. Iz toga proizilazi zaključak da Sud treba da razmotri da li su radnici bili na platnom spisku u vreme kad je društveno preduzeće još uvek sastavljalo platni spisak. [REDACTED] i [REDACTED] su u stvari bili na platnom spisku preduzeća do juna 1999. godine i taj uslov je ispunjen kad je reč o prvom i drugom žalioцу. Sud je mišljenja da ne može da zahteva da stranka bude na nepostojećem platnom spisku u vreme privatizacije.

Isto se odnosi i na argument koji je iznela Kosovska agencija za privatizaciju da žalioци nisu bili registrovani kao zaposlena lica pri DP u vreme privatizacije. Pošto DP nije poslovalo nakon sukoba 1999. godine, ne može da bude reči o zaposlenim licima koja se razlikuju od onih koja su bila registrovana u preduzeću u vreme kad je ono još uvek poslovalo. Posebna komora smatra da ti radnici koji su bili registrovani pre marta/juna 1999. godine treba da budu smatrani registrovanim u vreme privatizacije. Sama činjenica da su neki od zaposlenih preduzeli korake kako bi ponovo pokrenuli poslovanje preduzeća nakon juna 1999. godine, ali bez bilo kakvih pozitivnih rezultata, ne čini položaj tih radnika drukčijim od položaja radnika koji nisu učestvovali u tim naporima. Sud potvrđuje da uslov registracije pri DP ne može da se smatra ispunjenim samo u slučaju onih radnika za koje je navedeno da su preduzimali korake kako bi ponovo pokrenuli preduzeće u kojem su radili i da to treba da bude ocenjeno kao jedini uslov za uvrštavanje tih lica u spisak zaposlenih koji imaju pravo na naknadu. U stvari, u slučaju DP koje je nakon rata bilo suočeno s teškoćama kao što su: nedostatak prostorija ili uništene prostorije, nedostatak opreme i dokumentacije, neuspostavljeni organi, nepostojanje efektivnog poslovanja, položaj radnika koji nisu bili u stanju da se vrate u grad u kojem je preduzeće ranije imalo svoje sedište iz bezbednosnih razloga i položaj onih radnika koji nisu ostvarili bilo kakve rezultate prilikom pokušaja da pokrenu preduzeće u kojem su radili, to ne predstavlja bilo kakvu razliku u svrhe primene člana 10.4 Uredbe UNMIK-a 2003/13. Navodi tužene da je DP bilo upisano u registar

UNMIK-a, a da za „Poljoprivrednu stanicu“ uopšte nije bilo moguće da posluje, ostaju bez značaja za sadržaj konačnog rešenja u ovom predmetu.

Pored toga, treba da bude navedeno da je u toku postupka dokazano da su žalioци nakon juna 1999. godine izbegli iz Đakovice iz bezbednosnih razloga, za Srbiju, odnosno za Crnu Goru, kao raseljena lica, kao i da od tada nisu mogli da se vrata na posao. KAP je naznačila da predočeni dokazi nisu dovoljni kako bi bilo dokazano da su žalioци bili diskriminисani, da nisu mogli da se vrata i da su bili registrovani kao radnici nakon juna 1999. godine. Taj argument tužene ne može da bude prihvaćen zato što su radne knjižice još uvek otvorene, a tužena nije predočila bilo kakav dokument koji bi Sud naveo na zaključak da je radna knjižica trebalo da sadrži napomenu o prestanku radnog odnosa, dok su loša bezbednosna situacija na Kosovu 1999. godine i ograničena sloboda kretanja pripadnika određenih nacionalnosti na Kosovu nakon 1999. godine notorne činjenice koje ne treba dokazivati. Posebna komora utvrdila je da su žalioци radili u DP od 30. aprila 1979. godine, odnosno 15. jula 1977. godine do izbijanja sukoba. Prema tome, Posebna komora nalazi da su prema predočnim dokazima žalioци bili na platnom spisku više od 3 godine i da su u još uvek bili registrovani pri DP u vreme privatizacije, njihove radne knjižice nisu nikad zatvorene.

U vezi sa tvrdnjom koju si izneli žalioци da su bili diskriminисani, treba da istaknemo da je, prema Zakonu protiv diskriminacije koji je citiran gore, teret dokazivanja te okolnosti na tuženoj. Na tuženoj je da pokaže da žalioци nisu bili diskriminисani. Pošto tužena nije predočila bilo kakav dokaz kako bi pobila izjave žalilaca, Posebna komora drži da je odredba člana 10.4 Uredbe UNMIK-a 2003/13 direktno primenjiva na [REDACTED] i [REDACTED]. U tom kontekstu treba da napomenemo i da Sud nije našao razumnim predlog da od žalilaca traži da predoče dodatne dokaze da su bili diskriminисani i Posebna komora taj zahtev nije usvojila. Shodno tome, Sud je ocenio da žalioци nisu uvršteni u spisak zaposlenih koji imaju pravo na naknadu zato što su bili diskriminисani.

Žalba žalioца [REDACTED] odbija se kao neosnovana. Žalilac ne ispunjava uslove iz člana 10.4 naknadno izmenjene i dopunjene Uredbe UNMIK-a 2003/13.

Treći žalilac radio je u društvenom preduzeću [REDACTED] iz Đakovice od 7. marta 1979. godine. Radni odnos [REDACTED] s društvenim preduzećem prestao je 13. avgusta 1997. godine. Tog dana žalilac je proglašen invalidnim licem prve kategorije usled bolesti. Ta okolnost dokazana je izjavama svedoka koje je Sud saslušao, kao i dokumentima koje je podneo svedok [REDACTED]: pismom koje je žalilac lično potpisao, a u kojem se obratio DP i zahtevao podmirenje (plaćanje) doprinosa na ime ličnih dohodaka za 1995. i 1998. godinu. Dokumenti i izjave svedoka pokazuju da, mada je radna knjižica trećeg žalioца još uvek otvorena, na osnovu podnesenih dokumenata, trebalo je da sadrži napomenu o prestanku radnog odnosa već u 1997. godini. To znači da na dan privatizacije žalilac nije bio na platnom spisku DP. Činjenica da je radni odnos između žalioца i DP prestao gotovo 2 godine pre sukoba isključuje ga iz grupe radnika koji imaju pravo na naknadu. Uslovi naznačeni u članu 10.4: da je lice registrovano kao zaposleno lice u vreme privatizacije i da je na platnom spisku preduzeća najmanje tri godine treba da budu ispunjeni jedan zajedno s drugim. Zakonodavac, korišćenjem reči

„i“ naznačio je da oba uslova treba da budu ispunjena zajedno, kumulativno. Prema tome, žalilac, mada je radio u privatizovanom preduzeću duže od tri godine, ne može da bude uvršten u spisak zato što nije bio na platnom spisku već gotovo 2 godine pre sukoba i pre nego što je preduzeće prestalo da posluje i gotovo 8 godina pre vremena privatizacije. Shodno tome, [REDACTED] ne ispunjava zakonske uslove za uvrštavanje u spisak zaposlenih koji imaju pravo da dobiju deonice od privatizacionih i likvidacionih prihoda i njegova žalba mora da bude odbijena.

Pošto nijedna od stranaka nije zahtevala od Posebne komore da proveri osnove za uvrštavanje u spisak onih radnika čija se imena nalaze na spisku, Sud nije izvršio proveru u tom smislu prema članu 10.6 Uredbe UNMIK-a 2003/13.

Troškovi

Prema članu 11 Uredbe UNMIK-a 2008/4, Sudsko veće mora da odluči o dodeli troškova postupka u ovom predmetu. Shodno Dodatnim pravilima postupka koje je izdala Posebna komora u vezi sa sudskim taksama, koja su na snazi od 10. marta 2010. godine (na osnovu člana 57.2 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6), postupci koji se odnose na spiskove zaposlenih koji imaju pravo na naknadu (član 67 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6) oslobođeni su plaćanja sudskih taksa.

Treba da napomenemo, međutim, da prema članu 57 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6, „obračun troškova obuhvata sudske takse, razumne advokatske tarife, naknadu za gubitak zarade svedoka, razumne naknade za veštake, razumne naknade za putne i ostale neophodne troškove svedoka i veštaka, ako ih bude bilo.“

Činjenica da Sud ne zahteva od strane u sporu da plati sudske takse ne znači, međutim, da troškove u vezi s naknadom za advokata koji je zastupao stranku oslobođenu od plaćanja sudskih taksa ne treba da snosi stranka koja je izgubila spor. Sud može samo da oslobodi stranku od plaćanja sudskih taksa, ali nikako da oslobodi stranku od obaveze da naknadi troškove pravne pomoći profesionalnog advokata.

Pošto je Kosovska agencija za privatizaciju izgubila spor u predmetu kad je reč o prvoj dvojici žalilaca, obavezna je da tim žaliocima naknadi troškove kad je reč o razumnim advokatskim tarifama. Zastupnik prve dvojice žalilaca podneo je spisak troškova na osnovu kojeg izgleda da troškovi tekućeg postupka iznose 601,- (šeststo jedan) evro po žalbi. Iz tog razloga Posebna komora naložila je Kosovskoj agenciji za privatizaciju da plati napred navedeni iznos prvom i drugom žaliocu.

Treći žalilac [REDACTED] je strana koja je izgubila spor i prema tome nema pravo na naknadu troškova svog advokata. Tuženu, koja je dobila spor, nije zastupao član Advokatske komore Kosova i ona nema prava da dobije naknadu za advokatske tarife.

Iz svih napred navedenih razloga, Posebna komora odlučila je kao u izreci ovog rešenja.

Pravni lek

Shodno članu 9.5 Uredbe UNMIK-a 2008/4, žalba na ovo rešenje može da bude izjavljena u pisanom obliku žalbenom veću Posebne komore u roku od 30 (trideset) dana od prijema ove presude.

Anna Bednarek
predsedavajući sudija, EULEX   potpis

Antoinette Lepeltier-Durel
Sudija, EULEX   potpis

Sabri Halili, sudija   potpis

Tobias Lapke
upisničar, EULEX   potpis